

การเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหาร กับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติถูกพูดถึงบ่อยครั้งในยุครัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จนกระทั่งยุทธศาสตร์ชาติถูกเขียนขึ้นอย่างเปิดเผยครั้งแรกใน ตามรัฐธรรมนูญ 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 โดยเขียนว่า มาตรา 65 รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว การจัดทำกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมายและสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วยอย่างเช่น จากมาตรา 65 นี้เองทำให้ต้องออกกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง เรียกว่า "พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2560" เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการจัดทำด้วยยุทธศาสตร์ชาติของจริง เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานราชการต่าง ๆ¹

เมื่อถามถึงบทบาทหน้าที่ของทหารกับความสัมพันธ์ทางการเมือง ถ้าดูจากบทบาทหน้าที่ของทหารในอดีตและจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ หน้าที่สำคัญของทหารไทยคือการป้องกันประเทศ ซึ่งในบางกรณีสามารถที่จะให้ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงในลักษณะลับหรือปกปิด เช่น ใช้ที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นที่ถกแถลงและเป็นเวทีที่ข้าราชการประจำจะเสนอแนะประเด็นด้านความมั่นคงต่อฝ่ายการเมืองได้อย่างมีความชอบธรรม แต่จากภาพเหตุการณ์ในปัจจุบันที่ทหารมีบทบาททางด้านการเมืองมากขึ้น ทำให้นักวิเคราะห์การเมืองและนักวิชาการด้านสังคมศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่สนใจเรื่องบทบาททหารกับการเมืองพากันตั้งคำถาม

ว่าทหารไทยปัจจุบันได้มีบทบาทเป็นทหารอาชีพไปแล้วหรือยังเป็นทหารการเมืองอยู่ เพราะในอดีตกองทัพไทยและรัฐไทยถูกยกย่องอย่างมากในลักษณะที่มีความก้าวหน้า สามารถหยุดยั้งปัญหาสงครามเย็นด้วยการเสนอตัวแบบให้รัฐไทยใช้ประชาธิปไตยต่อสู้ แก้ไขปัญหาภัยคุกคามคอมมิวนิสต์รูปธรรมคือกองทัพถอนตัวจากการเมือง มีการเลือกตั้ง และใช้กฎหมายประชาธิปไตย ฝ่ายผู้ที่ต่อสู้ในป่าพากันกลับมาสู่ทางการเมืองในระบบแทน ผลพวงที่กองทัพได้รับคือ เกียรติยศและศักดิ์ศรี ในวงการนานาชาติพากันยกย่องว่า ทหารไทยก้าวหน้าแก้ปัญหาคอมมิวนิสต์ด้วยการใช้การพัฒนานำการปราบปรามและทำให้รัฐไทยเป็นประชาธิปไตย ส่วนกองทัพก็ได้บทบาทการพัฒนาเพิ่มขึ้นถึงขั้นบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญโดยกองทัพอื่น เช่น สหรัฐฯ ภายหลังจากจึงพากันหาทางเพิ่มบทบาททหารของตนเองเช่นกันโดยเรียกว่าการปฏิบัติ การอื่น ๆ นอกเหนือการสงคราม (Operation Other Than War)²

ดังนั้นประเทศใดก็ตามที่ต้องการเป็นประชาธิปไตยล้วนต้องขบคิดถึงปัญหาข้อหนึ่งอย่างจริงจัง นั่นก็คือการกำหนดสถานภาพและบทบาทที่เหมาะสมให้แก่กองทัพของตน ทั้งนี้ก็เพราะว่า กองทัพเป็นองค์กรที่มีศักยภาพมากเพียงพอที่จะล้มล้างระบอบประชาธิปไตยลงได้ ดังคำกล่าวของ Peter Feaver ที่ว่า “รัฐสร้างกองทัพขึ้นมาให้เป็นองค์กรปกป้องรัฐจากศัตรู แต่หากรัฐมีกองทัพที่เข้มแข็งจนเอาชนะศัตรูได้ก็ย่อมแปลว่ากองทัพนั้นมีพลังอำนาจมากพอที่จะโค่นล้มรัฐบาลของตนเองลงได้ด้วยเช่นกัน”³

สถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้งที่ราษฎรไทยทุกหมู่เหล่าและทุกคนต่างเทใจและมีความรักในสถาบันกันทุกคน เพราะฉะนั้นทหารควรวางบทบาทของตนเองว่าเป็นทหารของประชาชน ซึ่งจะต้องพิทักษ์ รักษาระบอบการปกครองประชาธิปไตยและความมั่งคั่งสมบูรณ์ของระบบดังกล่าวเท่านั้นที่จะทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์คงอยู่คู่กับสังคมไทยตลอดไปและหน้าที่นี้ทุกคนในสังคมควรมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ไม่ได้ผูกขาดความรักสถาบันไว้เพียงกับกองทัพหรือพันธมิตรเท่านั้น เมื่อทหารไทยอยู่ในวังวนของสถานภาพและบทบาทพิเศษที่กล่าวข้างต้นทำให้วนเวียนและวกลงอยู่กับบทบาทที่ใกล้กับการเมืองไม่หลุดออกจากการเมืองในความหมายที่แท้จริงความเป็นทหารอาชีพจึงย่อหย่อนลงเพื่อตอบคำถามที่ว่า

ทหารไทยรู้จักบทบาททางการเมืองที่เหมาะสมของตนหรือยังและสังคมคาดหวังอะไรจากบทบาทของกองทัพในทางการเมือง ผู้วิจัยจึงได้จัดทำเอกสารฉบับนี้ขึ้นโดยสอบถามความคิดเห็นจากทหารอาชีพตำรวจในระดับผู้บริหารระดับสูงจากภาคพลเรือนและเอกชน ก่อนเลือกตั้ง ให้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกในการศึกษาวิชาการทบทวน หลักสูตรประจำชุดที่ 64 B รวมทั้งรวบรวมความคิดเห็นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนะการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยที่เหมาะสมของทหารในทางการเมืองไทยยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารระดับสูงของภาครัฐทั้ง ทหาร พลเรือน และผู้บริหารจากภาคเอกชน จำนวน 120 คน⁴ และสรุปผลจากข้อมูลได้ดังนี้

ผลการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูงต่อการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย

ตารางที่ 1 สรุปความคิดเห็นของข้าราชการทหาร พลเรือนและภาคเอกชนต่อการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยคำถามทั้ง 8 ข้อ

	ทหาร (43)			พลเรือน (33)			เอกชน (27)		
	เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ
1. หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยกองทัพ มีการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยต่อการเมืองของไทย	28	15	0	30	3	0	27	0	0
2. การเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย ของกองทัพในทางการเมืองของไทยเป็นไปในทางถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายการเมือง	22	18	3	20	10	3	25	0	2
3. การแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพในทางการเมืองเป็นไปเพื่อปกป้องสถาบันสูงสุดของประเทศ	40	0	3	29	3	1	22	0	5

จากข้อมูลสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

	ทหาร (43)			พลเรือน (33)			เอกชน (27)		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
4. การแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพมักได้รับการสนับสนุนจากประชาชน	33	4	6	20	2	11	23	0	4
5. ปัจจุบันกองทัพได้การเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของตัวเองลงมาเป็นเพียงกลไกอย่างหนึ่งของภาครัฐในการแก้ปัญหาประเทศ	41	0	2	26	1	6	23	0	4
6. ปัจจุบันกองทัพได้ให้การสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มที่แล้ว	33	3	7	24	0	9	23	1	3
7. จากเหตุการณ์ไม่สงบในปี 2557 จนลุกลามถึงการเผาสถานที่ต่าง ๆ ทหารต้องเข้าปฏิบัติงานในฐานะกลไกอย่างหนึ่งของรัฐตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	43	0	0	31	0	2	24	1	2

จากข้อมูลสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

	ทหาร (43)			พลเรือน (33)			เอกชน (27)		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
8. แม้จะการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของตัวเองลงอย่างมาก แต่ทหารจะยังคงเป็นตัวแปรสำคัญในการก้าวขึ้นสู่อำนาจและการครองอำนาจรัฐของพรรคการเมืองต่อไป	37	3	3	24	2	7	24	1	2

จากข้อมูลสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

คำถามข้อที่ 1 หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยกองทัพมีการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยต่อการเมืองของไทยมาก

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย กองทัพหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง

	เห็นด้วย (%)	ไม่เห็นด้วย (%)	ไม่แน่ใจ (%)
ทหาร (43)	65	35	0
พลเรือน (33)	91	9	0
เอกชน (27)	100	0	0
รวม (103)	83	17	0

จากข้อมูลสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 83) เห็นว่าการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย ซึ่งกองทัพมีบทบาทอย่างมากต่อการเมืองของไทยนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง มีเพียงร้อยละ 17 ที่คิดว่าการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพมีอิทธิพลต่อการเมืองไทยไม่มากนัก และเมื่อแยกเป็นกลุ่มอาชีพ ทั้งทหาร พลเรือน และภาคเอกชนมีความเห็นสอดคล้องในแนวทางเดียวกัน

คำถามข้อที่ 2 การเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพในทางการเมืองของไทยเป็นไปในทางถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายการเมือง

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพในทางการเมืองของไทยเป็นไปในทางถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายการเมือง

	เห็นด้วย (%)	ไม่เห็นด้วย (%)	ไม่แน่ใจ (%)
ทหาร (43)	51	42	7
พลเรือน (33)	61	30	9
เอกชน (27)	93	0	7
รวม (103)	65	27	8

จากข้อมูลสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

ผู้ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 65) เห็นว่าการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของทหารในทางการเมืองเป็นไปในลักษณะถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายการเมือง ในขณะที่มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 27 และอีกร้อยละ 8 ไม่แน่ใจว่าการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนา

ประชาธิปไตยของประเทศไทยของทหารเป็นไปในทิศทางใด และเมื่อแยกเป็นกลุ่มอาชีพพบว่าฝ่ายพลเรือนเชื่อว่าทหารมีการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยในการถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายการเมืองมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นทหาร

คำถามข้อที่ 3 การแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพในทางการเมืองเป็นไปเพื่อปกป้องสถาบันสูงสุดของประเทศ

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพในทางการเมืองเป็นไปเพื่อปกป้องสถาบันสูงสุดของประเทศ

	เห็นด้วย (%)	ไม่เห็นด้วย (%)	ไม่แน่ใจ (%)
ทหาร (43)	93	0	7
พลเรือน (33)	88	9	3
เอกชน (27)	81	0	19
รวม (103)	88	3	9

จากข้อมูลสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88) เห็นด้วยว่าการแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพในทางการเมืองเป็นไปเพื่อปกป้องสถาบันสูงสุดของประเทศ ในขณะที่ร้อยละ 3 ไม่เห็นด้วยและอีกร้อยละ 9 ไม่แน่ใจว่าการแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพเป็นไปเพื่อปกป้องสถาบันหรือเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง และเมื่อแยกเป็นกลุ่มอาชีพพบว่าภาคพลเรือนเป็นกลุ่มเดียวที่ไม่เชื่อว่าการแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทาง

การทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของทหารเป็นไปเพื่อปกป้องสถาบันสูงสุด ในขณะที่ทุกกลุ่มอาชีพไม่แน่ใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยทางการเมืองของทหาร

คำถามข้อที่ 4 การแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพมักได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการแสดงของการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยซึ่งกองทัพกับการสนับสนุนจากประชาชน

	เห็นด้วย (%)	ไม่เห็นด้วย (%)	ไม่แน่ใจ (%)
ทหาร (43)	77	9	14
พลเรือน (33)	61	6	33
เอกชน (27)	85	0	15
รวม (103)	74	6	20

จากข้อมูลสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ถึงครึ่ง (ร้อยละ 74) มีความเห็นว่าการแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยทางการเมืองของทหารมักได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ในขณะที่ร้อยละ 6 ไม่เชื่อว่าทหารได้รับการสนับสนุนจากประชาชน และอีกร้อยละ 20 ไม่แน่ใจว่าทหารได้รับการสนับสนุนจากประชาชนหรือไม่ ที่น่าสนใจคือผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นทหารถึงร้อยละ 9 กลับไม่เชื่อว่าแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของตนได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

คำถามข้อที่ 5 ปัจจุบันกองทัพได้ลดการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของตัวเองลงมาเป็นเพียงกลไกอย่างหนึ่งของภาครัฐในการแก้ปัญหาประเทศ

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพในฐานะกลไกของภาครัฐ

	เห็นด้วย (%)	ไม่เห็นด้วย (%)	ไม่แน่ใจ (%)
ทหาร (43)	95	0	5
พลเรือน (33)	79	3	18
เอกชน (27)	85	0	15
รวม (103)	87	1	12

จากข้อมูลสถิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

ผู้ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 87) เชื่อว่าปัจจุบันกองทัพได้ลดการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของตัวเองลงมาเป็นเพียงกลไกของรัฐในการแก้ปัญหาของประเทศ ในขณะที่ร้อยละ 12 ไม่แน่ใจว่าทหารจะยอมเป็นเพียงกลไกของรัฐจริงหรือไม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเอกชนถึงร้อยละ 15 แสดงความไม่แน่ใจ แสดงถึงความไม่มั่นใจของภาคเอกชนว่าทหารได้กลับเข้าสู่กรมกองอย่างแท้จริง

คำถามข้อที่ 6 ปัจจุบันกองทัพได้ให้การสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มที่แล้ว

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการสนับสนุนประชาธิปไตยของกองทัพต่อการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย

	เห็นด้วย (%)	ไม่เห็นด้วย (%)	ไม่แน่ใจ (%)
ทหาร (43)	77	7	16
พลเรือน (33)	73	0	27
เอกชน (27)	85	4	11
รวม (103)	78	4	18

จากข้อมูลสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

ผู้ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 78) เชื่อว่ากองทัพได้ให้การสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มที่แล้ว ในขณะที่อีกร้อยละ 18 ไม่แน่ใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ตอบแบบสอบถามจากภาคเอกชนถึงร้อยละ 11 ที่ยังคงไม่แน่ใจว่าทหารให้การสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มที่แล้วหรือยัง และทหารอีกร้อยละ 7 ไม่คิดว่ากองทัพให้การสนับสนุนระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มที่แล้ว

คำถามข้อที่ 7 จากเหตุการณ์ไม่สงบในปี 2557 จนลุกลามถึงการเผาสถานที่ต่างๆ ทหารต้องเข้าปฏิบัติงานในฐานะกลไกอย่างหนึ่งของรัฐตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของทหารในเหตุการณ์ความไม่สงบปี 2557

	เห็นด้วย (%)	ไม่เห็นด้วย (%)	ไม่แน่ใจ (%)
ทหาร (43)	100	0	0
พลเรือน (33)	93	0	7
เอกชน (27)	89	4	7
รวม (103)	95	1	4

จากข้อมูลสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

ผู้ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 95) เห็นด้วยกับการเข้าไปปฏิบัติการรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศในเหตุการณ์ปี 2557 ในฐานะกลไกอย่างหนึ่งของรัฐว่าเป็นความชอบธรรม โดยเฉพาะกลุ่มทหารและพลเรือนที่เห็นด้วยกับการเข้าไปปฏิบัติการกิจอย่างเต็มที่ ในขณะที่ภาคเอกชนครึ่งหนึ่งเห็นด้วยและอีกครึ่งหนึ่งไม่เชื่อหรือไม่แน่ใจว่าการเข้าไปปฏิบัติการของทหารมีความชอบธรรมในฐานะกลไกอย่างหนึ่งของรัฐจริงหรือไม่

คำถามข้อที่ 8 แม้จะลดการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของตนเองลงอย่างมาก แต่ทหารจะยังคงเป็นตัวแปรสำคัญในการก้าวขึ้นสู่อำนาจและการครองอำนาจรัฐของพรรคการเมืองต่อไป

ตารางที่ 9 ทหารยังคงเป็นตัวแปรสำคัญในการรักษาอำนาจของพรรคการเมืองและการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย

	เห็นด้วย (%)	ไม่เห็นด้วย (%)	ไม่แน่ใจ (%)
ทหาร (43)	86	7	7
พลเรือน (33)	73	6	21
เอกชน (27)	89	4	7
รวม (103)	83	6	11

จากข้อมูลสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2561⁴

ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 83) เห็นว่าทหารยังคงเป็นตัวแปรสำคัญในทางการเมืองของไทยต่อไป แม้ว่ากองทัพจะพยายามลดการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของตนลงอย่างมากก็ตาม

ส่วนที่ 2 สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการเก็บข้อมูล

1. ทหารยังควรแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยในทางการเมืองต่อไป แต่ควรระมัดระวังในการแสดงท่าทีเพราะมีภาพพจน์เก่าๆ ที่ผ่านมา ทำให้ประชาชนมองเจตนาารมณ์ของทหารไปในทางลบมากกว่าความเป็นจริง
2. ทหารก็เป็นประชาชนชาวไทยเช่นกันที่สามารถแสดงความคิดเห็น ได้แต่เมื่อได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้นตามความชอบธรรม
3. การแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของทหารควรยึดถือผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก
4. ทหารยังคงมีการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยสำคัญต่อความมั่นคงและการมีเสถียรภาพของรัฐบาล การกำหนดการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของกองทัพมีผลต่อสภาพการเมืองไทย
5. トラบไคที่นักการเมืองยังแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ ซึ่งการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของทหารในทางการเมืองเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ และปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ก็เป็นสิ่งที่เหมาะสมแล้ว
6. ตัวอย่างของสหรัฐอเมริกาเป็นตัวอย่างที่ดีหากจะเล่นการเมืองต้องออกจากทหาร
7. การแสดงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยทางการเมืองของทหารไทยนับว่าเหมาะสมดีแล้ว สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสังคมไทย คนไทยยังขาดจิตสำนึกและไร้วินัย ไม่ตระหนักเรื่องหน้าที่ที่มาคู่กับสิทธิของการเป็นพลเมืองไทย
8. ทหารควรทำหน้าที่ของตนตามกฎหมายกำหนดและอยู่ในขอบเขตที่ทำได้ ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจ
9. ทหารควรเป็นกลไกของรัฐในการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและการป้องกันประเทศ

10. ควรเพิ่มมาตรการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยในการปกป้องสถาบันสูงสุดของประเทศให้มากขึ้น และลดบทบาททางการเมืองเช่นในปัจจุบัน แต่ถ้าเกิดสถานการณ์รุนแรงที่สั่นคลอนความมั่นคง จะต้องเข้าแก้ไขสถานการณ์ด้วยสันติวิธี
11. ควรวางตัวเป็นกลางเพื่อปกป้องสถาบันหลักของชาติและทำให้ประเทศชาติเดินหน้าไปได้ โดยปราศจากการชี้นำทางการเมือง
12. ทหารควรเป็นเครื่องมือที่ถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองมิใช่ร่วมกับการเมือง แม้จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งและนโยบายแต่ก็ให้อยู่บนความเหมาะสม
13. ทหารควรเป็นกำลังทหารของรัฐมากกว่าของรัฐบาล

อภิปรายผลการวิจัย

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนของผู้บริหารระดับสูงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน แสดงความคิดเห็นในแนวทางที่ค่อนข้างสอดคล้องกัน เกี่ยวกับการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยของทหารในทางการเมือง การเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย เช่น ความสำคัญของสถาบันทหารในทางการเมืองของไทย ในอดีตที่ผ่านมา การถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายการเมือง เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในเรื่องของการลดบทบาทของทหาร มาเป็นกลไกอย่างหนึ่งของรัฐ แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อว่าปัจจุบันกองทัพได้ลดการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยลงมาเป็นเพียงกลไกของรัฐในการแก้ปัญหาของประเทศ และสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ภาคเอกชนบางส่วนยังไม่มั่นใจว่าทหารได้กลับเข้าสู่กรม กอง สนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและทำตัวเป็นกลไกของรัฐอย่างแท้จริง แสดงให้เห็นถึงความกังวลของภาคเอกชนต่อการเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองของทหารซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจได้

สุดท้ายกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อว่ากองทัพยังคงเป็นตัวแปรที่สำคัญในเวทีการเมืองของไทยต่อไปทั้งนี้เนื่องจากทหารมีความเป็นสถาบันมาช้านาน มีระเบียบ วินัยและเอกภาพค่อนข้างสูง และยังคงต้องการรักษาผลประโยชน์ของตนเองเอาไว้ ดังนั้นผู้นำรัฐบาลจึงจำเป็นต้องขอการสนับสนุนจากฝ่ายทหารเพื่อรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเชื่อมั่นประชาชนต่อทางการทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ทหารยังควรแสดงบทบาทในทางการเมืองต่อไปเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนประเทศชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงกำหนดบทบาทอย่างระมัดระวัง เพราะภาพลักษณ์ที่ผ่านมาทำให้ประชาชนมองเจตนาารมณ์ของทหารไปในทางลบมากกว่าความเป็นจริง ทหารจึงควรเร่งสร้างภาพลักษณ์ด้านบวกให้เป็นที่ยอมรับแก่สังคมภายนอก ว่าทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติและประชาชนส่วนใหญ่
2. ทหารควรเป็นกลไกของรัฐในการป้องกันประเทศ และการพัฒนาประเทศ อันเป็นหน้าที่หลักของทหารตามรัฐธรรมนูญ และเมื่อเกิดภัยพิบัติทหารจะต้องออกมาช่วยเหลือประชาชนโดยทันทีเพราะเป็นองค์กรเดียวที่มีความพร้อมทั้งกำลังพล และยุทธโธปกรณ์ เช่นเดียวกับกองทัพของสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น แต่รัฐบาลเองก็ต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่กองทัพเพื่อการนี้ด้วย
3. ทหารควรเป็นเครื่องมือที่ถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองมิใช่ร่วมกับการเมือง แม้จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งและนโยบายก็ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนดและอยู่ในขอบเขตที่ทำได้ตามอำนาจ หน้าที่และภารกิจ แต่ต้องอยู่บนความเหมาะสมและชอบธรรม
4. กองทัพควรวางตัวเป็นกลางเพื่อปกป้องสถาบันหลักของชาติและทำให้ประเทศชาติเดินหน้าไปได้ โดยปราศจากการชี้นำทางการเมือง สร้างความมั่นใจให้กับทุกส่วนในสังคมว่ากองทัพสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างเต็มที่